

גיליון מס' 531 ראש השנה
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

לע"נ ר' עודד דוד ז"ל גראוכר
נלב"ע כ"ו אלול תשפ"ג
כוס תנחומים לבנו ידידנו
ר' ישעיהו יחיאל מאיר הל"ו
שלא יוסיפו לדאבה עוד

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

אבעלי אסופות

"בהלכות ראש השנה שחל בשבת"

(סי' רע"ה ס"ח) ביום כיפור, כן מרגליה היה בפומיה בשם
מרן החזו"א זצ"ל, (הוראות והנהגות פ"כ ס"ד מעדות ר"ד שמידל
והביא שכ"כ בערך לחם סי' רע"ה).

בשו"ע (או"ח סי' רע"ה ס"ח) כתוב שמותר לקרוא בליל יום
כיפור במחזורים מפני שאימת יו"כ עליהם, ואמר רבינו,
החזו"א התיר גם ב"ה שחל בשבת, דאין לחשוש שמא
יטה לאור הנר מפני שאימת הדין עליו, ולא רק במחזורים
אלא בכל דבר, (מעשה איש ח"ד עמוד קכ"ב ועי' בנפש חיה תר"י
ס"א, ובכף החיים סימן ער"ה ס"ק כ"ח כתב שדוקא סדר התפילה הוא
דמותר, אבל לימוד משנה או תהלים וכדומה אסור, דאימת יוהכ"פ
שייך רק באומרו סדר תפילות וסליחות משא"כ בשאר לימוד).

החזיר ה"ס"ת לארון קודש קודם ההפסקה

יש שמשאירים ה"ס"ת בבימה עד התקיעות ע"פ דברי
הרמ"א (סי' תקפ"ה ס"א) שתוקעין ליד הבימה כדי שזכות
התורה תגן עלינו ויעלה זיכרונו לפניו לטובה, עי' במשנ"ב
(סק"ג) אמנם אצל רבינו נהגו ע"ס החזון איש זצ"ל ואביו
בעל קהילות יעקב זצ"ל להחזיר את ספרי התורה לפני
היציאה להפסקה קודם התקיעות, ושוב לא הוציאו אותם
לתקיעות, (ארחות רבינו ח"ב עמ' קפ"א) ובראש השנה שחל
בשבת כיון שאין תקיעות בודאי לכר"ע עדיף להחזיר את
ספרי התורה לפני שיוצאים (מים חיים ר"ה פ"ג).

בענין תקיעות בער"ה ובר"ה כשחל בשבת

אין תוקעין בשופר בער"ה, גם כשחל ר"ה בשבת שבלא"ה
אין תוקעין בשבת, (מועדי הגר"ח ח"ב סי' תמ"ב), ואם תוקע
בר"ה שחל בשבת דעת הגרעק"א (דר"ח מערכה ח') שיצא
ואי"ז מצוה הבאה בעבירה דאינה עבירה דאורייתא, (שם
תשובה תע"ב), ול"ד למש"כ תוס' (סוכה ג' א') שבסוכה
הפסולה מדרבנן כלל אינו יוצא ידי חובה אפילו מן התורה,
דכאן אין זה פסול אלא איסור דרבנן, (שמחת מרדכי עמוד
שפ"ח).

נר של שבת ושל ראש השנה

נשאל רבינו זצ"ל, לגבי יו"ט שחל בשבת וטעו בברכה
בהדלקת הנר וברכו רק על נר יום טוב ולא שבת האם
תחזור להדליק ולברך, והשיב, כמדומה שחוזרת, וצ"ע,
(מועדי הגר"ח ח"א תשובה ר"ה) ונשאל רבינו זצ"ל, בהא דבי"ט
שחל בשבת אומר של שבת ושל יו"ט ומ"ט אין בהא משום
אין חותמין בשתיים, והשיב, וז"ל שבת בכלל יו"ט ע"ש,
ובר"ה שאומר יום הזכרון ל"ש זה, (ענפי משה יו"ט סי' צ"א).

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

לכל ידידנו היקרים בפרוס עלינו השנה החדשה נאחל לכולם
ברכת לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים ולשלום
בברכה מרובה
יצחק גולדשטוף

בענין בקשות בראש השנה שחל בשבת

רבינו זצ"ל הביא ממרן החזו"א שבר"ה אפשר לבקש
בקשות (הוראות והנהגות פ"ב ס"ה ותורת המועדים תקפ"ב), וכתב
שה"ה שחל ר"ה בשבת, (מועדי הגר"ח ח"א סי' ת"ט, ובהוראות
והנהגות כתב רבינו זצ"ע אם גם כשחל בשבת מתיר, עי' במ"ב סי'
תקפ"ד סק"ד וסי' תרכ"ב ס"ג, ועי' במטה אפרים סי' תקפ"ד סכ"ה
ובאלף למטה שם שמתיר גם בחל בשבת, וכן מצאתי למגן אבות
להמאירי ענין כ"ד, והמאירי שם מתיר גם אם חל בשבת, אבל הרמב"ן
אוסר כשחל בשבת, וכן מנהגו שאין אומרים אבינו מלכנו בשבת,
ונראה שאין כאן קולא בר"ה דגם בשבת מותר אם הוא מסוכן בו ביום
כמ"ש הרמ"א ס"ס רפ"ח שיכול למות בינתים וכאן שהיום יום הדין
ויכול לאחר מות ולפ"ז גם אם חל בשבת מותר וכע"ז מבואר בבי
סי' תר"ב).

וכן נהג רבינו זצ"ל למעשה (אלא ד"א של הלכה פנ"ז ס"ה),
ומותר לבקש בימים אלו כל הבקשות הפרטיות והכלליות
לפי שימים אלו הוקבעו לבקשות ותחנונים לפני מ"ה
הקב"ה (ארחות רבנו ח"ב עמוד קפ"א בשם החזו"א), ואף כשחל
בשבת אין לחשוש משום בקשת רחמים ושאלת צרכי
בשבת כמו בחולה לפניו, ומשום כן כשמתפללים על
חולים בעת מי שברך אין צריך לומר שבת או יו"ט היא
מלזעוק (מטה אפרים סי' תקפ"ד סכ"ב). ואין חילוק בין תפילת
ערבית או שחרית מוסף ומנחה, שהמטה אפרים התיר
הכל, וכמו שאומר זכרינו לחיים וכתוב לחיים בכל
התפילות, (תשובות הגר"ח ח"ב עמוד תרע"ט ועי' לענין בקשה על
אתרג שיבקש בהרהור). מותר לבקש בקשות פרטיות בר"ה
ואף שחל בשבת רק א"מ ו"ג מידות בשעת הוצאת ס"ת
שהוא בציבור אין אומרים בשבת, (מחזור שער התפילה דיני
ר"ה ס"ה).

שלום עליכם זמירות שבת

בר"ה שחל בשבת אפשר לומר לומר שלום עליכם וכן לומר
זמירות שבת שרגילין לזמר בכל שבת ואי"צ למעט משום
אימת הדין, (תשובות הגר"ח שם עמוד תשע"ח).

נוסח הקידוש בר"ה שחל בשבת

כשחל יום א' דר"ה בשבת היה רבינו זצ"ל אומר בנוסח
הקידוש את יום השבת הזה ואת יום הזכרון הזה זכרון
תרועה, ולא היה אומר יום זכרון תרועה. (אלא ד' אמות של
הלכה פנ"ז ס"ו).

שכח רצה בשבת בר"ה ובעש"ת

גם בשכח רצה בר"ה שחל בשבת או בשבת שובה בעש"ת,
חוזר ומברך אע"פ שרשאי מן הדין להתענות בשבתות אלו,
דלגבי שבת יתכן יותר לומר לא פלוג (מחשבת עם סי' מ"ז ואף
שלגבי יעלה ויבא דר"ה הביא המט"א סי' תקפ"ג ס"ד והמשנ"ב סי'
קפ"ח סקט"ו דאינו חוזר כי מצוה להתענות שבת שאני דבזה י"ל לא
פלוג).

בר"ה שחל בשבת אין שמא יטה

בר"ה שחל בשבת לא היה רבינו זצ"ל מעמיד עליו שומר
שלא יטה כשהיה לומד, דאמרי' אימת הדין עליו כמו דקי"ל

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

הגאון רבי זלמן דרורי זצ"ל (גלב"ע ערב סוכות)

פרשת נח - מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל (גלב"ע שמחת תורה)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

מרן הגר"ז הלוי סואלוביצ'יק זצוק"ל (גלב"ע ערב יו"ט)

באחד הפעמים, כאשר הגיש לו בנו הגאון רבי יצחק שאול שליט"א את הרפואות על מנת ליטול אותם, אמר לו רבינו: לשם מה צריך כל כך הרבה רפואות?! ולא היה דעתו נוחה.

אמר לפניו הבן: שמעתי שפעם הגר"ז מבריסק חש שלא בטוב, ורופא הובהל אל ביתו. כשסיים הרופא לבדוק אותו הכין 'ראצפוט' (-מרשם) ובו רשימת תרופות והמינון המדויק שיש לדעתו לקחת מכל אחד מהם. כששמע זאת הגר"ז אמר, הנני לוקח את מה שצויה הרופא, אבל אבקש שיתנו לי רק חצי מהמינון שרשם, ולא יותר!

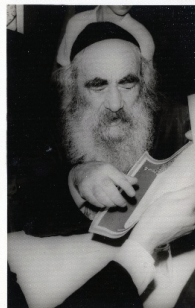
כשהדברים הגיעו לאוזניו של הרופא, נהנה ואמר בישרות: זו הפעם הראשונה שאני כותב מרשם ומישהו לוקח את זה במדויק.... ורבינו נהנה מאוד מעובדא זו וקלסיה.

רבי שאול קניבסקי שליט"א

שידוכים עם עשירים

העיד רבי אליהו מן: פעם נכנס לרבינו יהודי ושאל אודות הצעת שידוך והתחייבות כספית וכו', אמר לו רבינו בתוך הדברים: אבא התנגד לעשות שידוך עם עשירים, ובשום אופן לא הסכים לזה.

העיר האיש: והרי במשפחת הרב מבריסק לכאורה לא סברו כן, שידוע שהם חיפשו בדווקא מחותנים שיוכלו לסייע בממון וכו'.

והגיב רבינו: אבא סבר שאם לוקחים בת ממשפחה עשירה, אם כן כאשר יהיו במשך השנים קשיים בכסף, היא תוציא את בעלה מהלימוד מפני שאינה רגילה לחיי דוחק, ואולי הם (משפחת הרב דבריסק) עשו שידוכים כאלו שהיו בטוחים שהיא מסוגלת לחיי דוחק.

התרחקו משידוכים עם עשירים!

ה'סטייפלר' מעיין בשטר כתובה לפני החופה

בקשה מציבור אלפי הקוראים שיחיו

ידוע המעשה במרן רשכבה"ג הגר"ח הלוי מבריסק שנשאל האם רוב הספיקות בש"ס נפשטו, והפליא להשיב כהרף עין שרובם נפשטו. ונודע לנו כי בשנים האחרונות התחבר ספר המסכם את כל האיבעיות בש"ס וכותב ששאל את רשכבה"ג מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל שעל פי החישוב יוצא שהרוב לא נפשטו, ושהגר"ח קניבסקי ישב עמו והוכיח לו שאכן רובם נפשטו.

אנו מחפשים כבר זמן רב להשיג את החיבור או לדעת פרטים אודותיו, כל היודע יתחסד עמנו להודיע בכתובת המייל:

ig0533145900@gmail.com

בברכה
יצחק גולדשטוף

קם ללוותו עד צאתו מן הבית

בעת שישב רבינו שבעה על אביו מרן הסטייפלר, סיפר על ההיכרות הראשונה עם הגר"ז:

כאשר עלה הרב מבריסק לארץ ישראל בשנת תש"א, נסע אבא יחד איתי לירושלים לקבל את פניו, וישב אצלו הרבה זמן ושוחחו הרבה בלימוד. וכשקם אאמו"ר ללכת ליוהו הרב מבריסק עד צאתו מן הבית (פניני רבינו הגר"ז, עמוד פ"ח).

והוסיף רבינו שלימים היו ביניהם ויכוח הלכתי באיזה ענין, ובאותו ויכוח אבא זצ"ל לא הסכים לדעתו של מרן הגר"ז.

ברוך שחלק

סיפר רבינו, שאביו זי"ע הורה לו לברך את ברכת 'שחלק מחמתו ליראיו' בראייתו את פניו של הגר"ז.

ובענין זה מסופר עוד:

כאשר שבת מרן הגר"ז בבני ברק, לרגל שמחת השבע ברכות בנישואי בנו, בליל שבת נראתה דמותו של רבינו, כשהוא פונה לכיוון 'אולמי וגשל', ומתקרב אל מקום מושבו של הגר"ז, ובאשר היה שם צפיפות רבה, נטל כסא שעמד סמוך לחלון מבחוץ, נעמד עליו והביט בפני קדשו של הגר"ז, בירך 'אשר חלק מחמתו ליראיו' וירד ומיד שב לביתו!

רבינו נכנס ל'אולם וגשל' ברחוב הרב מלצר בבני ברק

הנהגה למעשה על פי החזון איש

מעניין לציין את משנת רבינו, כי בעוד כל הוראה שיצאה מפיו של מרן החזון איש הוא קיבל וקיים ללא עוררין, גם אם סבר אחרת, מכל מקום סבר שהלכה כמותו בכל מקום, וכולם צריכים ללכת אחריו. אבל כאשר שמע הוראה מרבנים אחרים, כולל גם ממרן הגר"ז, שקל בפלס והכריע ברוחב שכלו והיקף מעייניו כיצד לנהוג, לפי איך שיצא לו מלימוד הסוגיא.

בדרכי ושיטת הלימוד

ופעם התבטא לאמור: הנה העולם אומר כי החזון איש נחלק עם הגר"ח מבריסק, ובנו הגר"ז, בשיטת הלימוד, וזה אמת. ועל כן ההשגות שכתב החזון איש על ספר 'חידושי הגר"ח הלוי על הרמב"ם' בודאי שהגר"ח עצמו ידע מהם, אלא שלפי דרכו לא היתה זו כלל השגה עליו.

והוסיף: יש חושבים שהחזון איש לא העריך מספיק את הגר"ח מבריסק ועל כן כתב עליו הערות, אבל האמת היא בדיוק להיפך, כשיצא לאור הספר 'חידושי הגר"ח', החזון איש עבר על כולו ורשם את הערותיו, ואדרבה, דווקא מפני שהעריכו ואחזו ממנו, טרח וכתב הערות על דבריו.

ובאמת בסדר קדשים רואים כמה פעמים שהחזון איש והגר"ז כתבים את אותו הדבר, ושני נביאים מתנבאים בסגנון אחד (ספר 'הספרים').

חצי ממה שצויה הרופא

בערוב ימיו של רבינו זצ"ל ציוו עליו הרופאים תרופות לכמה בעיות בריאות שסבל מהם.

1. רבי משה יהודה שניידר, בשם אמו תח" שיעמדה בסמוך.